1 - Drittijieti bħala vittma ta' reat

X’informazzjoni se ningħata mill-awtorità (eż. il-pulizija, il-prosekutur pubbliku) wara li jkun seħħ id-delitt iżda saħansitra qabel ma nirrapporta d-delitt?

Mill-ewwel kuntatt tiegħek mal-pulizija, jew awtorità kompetenti oħra, inti tingħata informazzjoni, mingħajr dewmien eċċessiv u bi kwalunkwe mezz disponibbli, dwar it-termini u l-kundizzjonijiet tal-ammissibbiltà ta’ kwerela, u dwar id-dritt li tidħol fil-proċedimenti ċivili bħala *parte civile* li titlob kumpens għad-danni (*politikós enágon*); dwar kif u taħt liema kundizzjonijiet tista’ tikseb assistenza legali, tippreżenta talba għad-danni, jew tikseb servizzi ta’ traduzzjoni u ta’ interpretazzjoni; dwar il-ġustizzja riparatriċi disponibbli, u l-awtoritajiet li jistgħu jaħdmu sabiex tissewwa l-ħsara billi jmexxu medjazzjoni bejnek u t-trasgressur; dwar kif u taħt liema kundizzjonijiet l-ispejjeż imġarrba bħala riżultat tal-parteċipazzjoni tiegħek fil-proċedimenti kriminali jistgħu jiġu rimborżati; u kif tista’ tressaq ilment kontra awtorità jekk tħoss li d-drittijiet tiegħek ma ġewx irrispettati.

Minbarra d-drittijiet tiegħek fil-proċedimenti kriminali, inti tiġi infurmat ukoll dwar l-aċċess għall-kura medika, u kwalunkwe appoġġ speċjalizzat, inklużi l-assistenza psikoloġika u l-akkomodazzjoni alternattiva, u dwar kif u taħt liema kundizzjonijiet jistgħu jiġu applikati miżuri protettivi.

Jekk tgħix fi Stat Membru ieħor tal-UE, inti tingħata informazzjoni speċifika dwar kif u taħt liema kundizzjonijiet tista’ teżerċita d-drittijiet tiegħek.

Il-firxa u l-kontenut tal-informazzjoni li tingħata jvarjaw skont il-ħtiġijiet u s-sitwazzjoni personali partikolari tiegħek u t-tip u n-natura tar-reat. Matul il-proċedimenti tingħata informazzjoni addizzjonali u aktar komprensiva, fid-diskrezzjoni tal-awtorità kompetenti, skont il-ħtiġijiet tiegħek (l-Artikolu 57 tal-Liġi 4478/2017, dwar id-dritt li tirċievi informazzjoni mill-ewwel kuntatt ma’ awtorità kompetenti (l-Artikolu 4 tad-Direttiva 2012/29/UE)).

Jien ma ngħixx fil-pajjiż tal-UE fejn seħħ id-delitt (ċittadini tal-UE u dawk li ma humiex). Kif inhuma protetti d-drittijiet tiegħi?

Jekk tgħix fi Stat Membru tal-UE li ma jkunx l-istat fejn twettaq id-delitt, inti tissejjaħ sabiex tagħmel stqarrija immedjatament wara li tirrapporta r-reat. Dan jista’ jsir skont id-dispożizzjonijiet tal-Kodiċi tal-Proċedura Kriminali (*Kódikas Poinikís Dikonomías* — “KPD”) li jippermettu l-użu tat-teknoloġija tal-informazzjoni, eż. vidjokonferenzi, bit-telefown jew bl-Internet (l-Artikolu 233(1) KPD).

Jekk tgħix il-Greċja u r-reat ikun twettaq fi Stat Membru ieħor tal-UE, inti tista’ tippreżenta kwerela lill-prosekutur pubbliku fil-qorti tal-maġistrati (*eisangeléas plimmeleiodikón*) tal-post tar-residenza tiegħek, li jibgħat mingħajr dewmien eċċessiv il-kwerela tiegħek lill-awtorità tal-infurzar tal-liġi kompetenti tal-Istat Membru rilevanti, permezz tal-prosekutur pubbliku fil-qorti tal-appell (*eisangeléas efetón*), sakemm il-qrati Griegi ma jkollhomx il-ġuriżdizzjoni *ratione materiae*. Il-prosekutur ma huwiex obbligat jibgħat il-kwerela tiegħek lill-Istat Membru fejn ikun twettaq ir-reat kriminali jekk tkun tapplika l-liġi Griega u l-proċedimenti kriminali jitressqu fil-Greċja. F’dak il-każ, sabiex ikun assigurat li inti tirċievi informazzjoni adegwata u sabiex tiġi promossa l-assistenza legali reċiproka, il-prosekutur fil-qorti tal-maġistrati li tittratta l-kawża jinnotifika b’dan lill-awtorità tal-infurzar tal-liġi kompetenti fl-Istat Membru fejn ikun twettaq ir-reat kriminali, mingħajr dewmien eċċessiv, permezz tal-prosekutur fil-qorti tal-appell.

(L-Artikolu 64 tal-Liġi 4478/2017, dwar id-drittijiet ta’ vittmi residenti fi Stat Membru ieħor (l-Artikolu 17 tad-Direttiva 2012/29/UE))

Jekk nirrapporta delitt, x’informazzjoni nirċievi?

Meta tippreżenta kwerela, l-uffiċjal responsabbli jrid jinfurmak li tista’ tikseb kopja tal-kwerela tiegħek.

(L-Artikolu 58 tal-Liġi 4478/2017, dwar id-dritt tal-vittmi meta jagħmlu kwerela (l-Artikolu 5 tad-Direttiva 2012/29/UE))

Meta tiġi preżentata kwerela, din tingħata “numru tar-reġistrazzjoni uniku tal-kwerela” (*arithmós vivlíou mínysis* — “AVM”). Dak in-numru jippermettilek li timmonitorja l-perkors tal-kawża tiegħek billi tuża r-reġistru miżmum fl-uffiċċju tal-prosekutur jew billi tikkuntattja lill-uffiċċju tal-kwereli responsabbli. Inti tista’ titlob u tikseb ukoll ċertifikat dwar il-progress tal-kawża (*pistopoiitikó poreías*) li jindika l-istadju attwali tal-proċedimenti (eż. qiegħda titwettaq investigazzjoni sabiex tiġi stabbilita l-validità tal-kwerela, jew qiegħda titwettaq investigazzjoni preliminari) u jiddeskrivi l-eżitu f’kull stadju (eż. il-prosekutur waqqaf il-proċedimenti; ikunu tressqu akkużi kriminali u t-trasgressur ikun se jgħaddi proċess, f’liema każ inti tiġi infurmat bil-ħin u l-post tal-proċess u n-natura tal-akkużi ppreżentati; tkun għaddejja kompilazzjoni (*kyría anákrisi*), jew inħareġ digriet li jirrespinġi l-akkużi jew itemm il-prosekuzzjoni; tkun ingħatat sentenza tal-qorti, jekk inti intervjenejt fil-proċedimenti kriminali bħala *parte civile* li qed titlob id-danni).

(*L-Artikolu 59 tal-Liġi 4478/2017, dwar id-dritt tal-vittmi li jingħataw informazzjoni dwar il-każ tagħhom (l-Artikoli 6 u 11(3) tad-Direttiva 2012/29/UE*))

Jekk il-kawża tiegħek taqa’ taħt il-ġuriżdizzjoni tal-Qorti tal-Prim’Istanza ta’ Ateni (*Protodikeío Athinón*), meta tasal il-qorti, l-avukat tiegħek jista’ jimmonitorja l-progress tagħha fuq is-sit web tal-Kamra tal-Avukati ta’ Ateni (*Dikigorikós Sýllogos Athinón*, http://www.dsa.gr/). Din l-opzjoni ma hijiex disponibbli għall-vittmi nfushom, billi huwa meħtieġ l-użu tal-kredenzjali.

Għandi dritt għal servizzi ta’ interpretazzjoni jew ta’ traduzzjoni bla ħlas (meta nikkuntattja lill-pulizija jew lil awtoritajiet oħra, jew matul l-investigazzjoni u l-proċess)?

Jekk ma tifhimx jew ma titkellimx bil-Grieg, inti tista’ tippreżenta kwerela b’lingwa li inti tifhem, jew tingħata l-assistenza lingwistika neċessarja, suġġett dejjem għat-termini u l-kundizzjonijiet stabbiliti fil-Kodiċi tal-Proċedura Kriminali jew kwalunkwe liġi kriminali speċifika — inti tiġi infurmat dwar dan mill-uffiċjali responsabbli. Tista’ titlob traduzzjoni tal-kwerela tiegħek mingħajr ħlas.

(L-Artikolu 58 tal-Liġi 4478, dwar id-dritt tal-vittmi meta jagħmlu kwerela (l-Artikolu 5 tad-Direttiva 2012/29/UE))

Jekk tkun se tiġi eżaminat bħala xhud fi kwalunkwe stadju tal-proċedimenti u ma tkunx titkellem jew tifhem il-Grieg tajjeb biżżejjed, inti tingħata s-servizzi ta’ interpretu mingħajr dewmien. Id-dritt għas-servizzi ta’ interpretazzjoni jinkludi l-forniment ta’ assistenza xierqa lill-persuni b’diffikultajiet fis-smigħ jew biex jitkellmu. Fejn ikun xieraq, tista’ tintuża teknoloġija tal-komunikazzjoni bħal vidjokonferenzi, it-telefown jew l-internet, sakemm il-preżenza fiżika tal-interpretu ma tkunx meqjusa bħala assolutament essenzjali mill-persuna li tkun qiegħda teżaminak (l-Artikolu 233(1) KPD).

Kif tista’ l-awtorità tiżgura li qed nifhem u li qed ninftiehem (jekk jien minorenni; jekk għandi diżabilità)?

Fl-ewwel kuntatt tagħhom miegħek, il-pulizija jew l-awtoritajiet l-oħrajn jieħdu miżuri xierqa biex jgħinuk tifhem u tinftiehem matul l-ewwel kuntatt tiegħek u fi kwalunkwe komunikazzjoni oħra miegħek fil-kuntest tal-proċedimenti kriminali. F’dawn il-komunikazzjonijiet, jitqiesu l-karatteristiċi personali tiegħek, b’mod partikolari l-età, il-livell ta’ maturità, l-abbiltajiet intellettwali u mentali, l-edukazzjoni, il-ħiliet lingwistiċi, kwalunkwe diffikultà fis-smigħ jew fil-vista, jew jekk tkunx f’diffikultà emozzjonali severa li taffettwa l-ħila tiegħek li tifhem jew li tinftiehem. Gwida għad-drittijiet tiegħek hija disponibbli bil-miktub fil-biċċa l-kbira tal-lingwi mitkellma b’mod komuni u bil-Braille. (*l-Artikolu 56(2) tal-Liġi 4478/2017 (l-Artikolu 3 tad-Direttiva 2012/29/UE)*). Barra minn hekk, jekk għandek diffikultà fis-smigħ jew biex titkellem, inti tiġi pprovdut b’assistenza xierqa minn interpretu (l-Artikolu 233(1) KPD).

Jien minorenni – għandi xi drittijiet speċjali?

Jekk inti minorenni (taħt l-età ta' 18-il sena), ir-rappreżentant legali tiegħek (ġenitur jew tutur) jista' jirrapporta r-reat f'ismek. Jekk għandek aktar minn 12-il sena, tista' tirrapporta r-reat flimkien mar-rappreżentant legali tiegħek (l-Artikolu 118(2) tal-Kodiċi Kriminali (*Poinikós Kódikas* — "PK")).

Jekk ikollokx drittijiet speċjali matul il-proċedimenti kriminali jiddependi min-natura tar-reat. Pereżempju, jekk inti vittma ta' ksur tal-libertà personali jew sesswali tiegħek, traffikar tal-bnedmin, turiżmu sesswali, sekwestru ta' persuna, ħtif ta' persuna jew reat sesswali, inti għandek id-dritt li:

- tikkonsulta l-proċess tal-kawża tiegħek, anke jekk ma tkunx dħalt fil-proċedimenti kriminali bħala *parte civile* (l-Artikolu 108A KPD);
- l-interrogazzjoni tiegħek tiġi rreġistrata sabiex tkun tista' tintuża matul il-proċedimenti kriminali ulterjuri u ma jkollokx għalfejn terġa' tidher quddiem il-prosekutur jew il-qorti (l-Artikolu 226A KPD);
- tikseb l-assistenza ta' psikologu jew ta' psikjatra tat-tfal meta tkun qiegħed tiġi eżaminat bħala xhud;
- tikseb informazzjoni dwar jekk it-trasgressur ikunx inħeles (l-Artikolu 108A KPD);
- titlob ordni ta' restrizzjoni kontra t-trasgressur li tipprojbih milli jikkuntattjak jew jersaq qrib id-dar tiegħek.
- Barra minn hekk, inti dejjem intitolat:
- għal valutazzjoni individwali, sabiex jiġi stabbilit jekk għandhomx jiġu applikati miżuri speċjali ta' protezzjoni fejn ikun hemm ir-riskju ta' vittimizzazzjoni ripetuta *(l-Artikolu 68 tal-Liġi 4478/2017, dwar il-valutazzjoni individwali tal-vittmi biex jiġu identifikati ħtiġijiet speċifiċi ta' protezzjoni (l-Artikolu 22 tad-Direttiva 2012/29/UE)*);
- li titlob lill-prosekuzzjoni jew lill-awtoritajiet ġudizzjarji jaħtru tutur għall-minorenni (*epimelitís anilíkon*) sabiex jirrappreżentak fi kwalunkwe stadju tal-proċedimenti kriminali, jekk il-ġenituri ma jkunux jistgħu jirrappreżentawk jew jekk ma tkunx akkumpanjat jew tkun separat mill-familja tiegħek (*l-Artikolu 69(7) tal-Liġi 4478/2017, dwar id-dritt għall-protezzjoni ta' vittmi bi ħtiġijiet speċifiċi ta' protezzjoni waqt il-proċedimenti kriminali (l-Artikoli 23 u 24 tad-Direttiva 2012/29/UE));*
- li titlob sabiex tidħol fil-proċedimenti bħala *parte civile* li titlob kumpens għad-danni, assistit mir-rappreżentant legali tiegħek *(l-Artikolu 82(2) KPD)*.

X'informazzjoni nista' nikseb mingħand il-pulizija jew mill-organizzazzjonijiet ta' appoġġ għall-vittmi waqt l-investigazzjoni tad-delitt?

Tista' tikseb informazzjoni dwar l-istadju attwali tal-proċedimenti mingħand il-prosekutur pubbliku, jekk il-proċess tal-kawża (*dikografía*) ikun intbagħat lill-prosekutur.

Jekk tkun dħalt fil-proċedimenti kriminali bħala *parte civile*, inti tista' tikkonsulta l-kontenut tal-proċess tal-kawża u tingħata kopji tad-dokumenti ta' ġo fih ladarba l-akkużat ikun issejjaħ sabiex jipprovdi stqarrija ta' difiża (*apología*), jew ikun inħareġ mandat ta' arrest (*éntalma sýllipsis*) jew mandat għal dehra obbligatorja (*éntalma viaías prosagogís*) (l-Artikolu 108 KPD), jew persuna suspettata tkun ġiet imsejħa mill-awtoritajiet sabiex tipprovdi spjegazzjonijiet. Sa dak il-ħin, il-proċedimenti huma kunfidenzjali.

Is-servizzi ta' appoġġ u protezzjoni għall-vittmi jistgħu jipprovdu informazzjoni, pariri u appoġġ dwar kif tista' teżerċita d-drittijiet tiegħek, inkluż id-dritt li titlob kumpens għad-danni li tkun sofrejt bħala riżultat tar-reat, u r-rwol tiegħek fil-proċedimenti kriminali bħala *parte civile* jew bħala xhud (*l-Artikolu 62 tal-Liġi 4478/2017,* dwar l-appoġġ mis-servizzi ta' appoġġ għall-vittmi (l-Artikolu 9 tad-Direttiva 2012/29/UE)).

X'inhuma d-drittijiet tiegħi bħala xhud?

Jekk tkun se tiġi eżaminat bħala xhud, inti tiġi nnotifikat b'taħrika (*klísi*) mill-prosekutur jew mill-uffiċjal tal-pulizija li jkun qiegħed imexxi l-inkjesti preliminari, jew minn imħallef tal-qorti kriminali distrettwali (*ptaismatodíkis*) jew mill-maġistrat istruttur (*anakritís*). Inti trid tidher u tixhed quddiemhom malli tirċievi t-taħrika. Inti tiġi mitlub tiddeskrivi x'ġara u, possibbilment, twieġeb xi mistoqsijiet addizzjonali. Jekk inti tiġi mill-persuna suspettata, tista' tirrifjuta li tixhed (l-Artikolu 222 KPD).

Jekk għandek diffikultà fis-smigħ jew biex titkellem, l-eżami jista' jsir bil-miktub. Jekk ma titkellimx bil-Grieg, inti għandek id-dritt għas-servizzi ta' interpretu mingħajr ħlas.

Jekk inti vittma ta’ traffikar tal-bnedmin, inti tappartjeni għal grupp speċjali ta’ xhieda: inti tirċievi assistenza minn qabel minn psikologu jew psikjatra, li jaħdmu f’kooperazzjoni mal-pulizija investigattiva jew mal-uffiċjali ġudizzjarji, li jużaw metodoloġiji dijanjostiċi xierqa sabiex jistabbilixxu l-kapaċità intellettwali u l-istat mentali tiegħek. Il-psikologu jew il-psikjatra jkun preżenti waqt l-eżami tiegħek. Inti tista’ tiġi akkumpanjat ukoll mir-rappreżentant legali tiegħek, sakemm il-maġistrat istruttur ma joħroġx ordni li timpedih milli jattendi, waqt li jagħti r-raġunijiet għal dan.

Fejn ikun possibbli, ix-xhieda tiegħek titniżżel u tiġi rreġistrata b’mod awdjoviżiv, sabiex tiġi sottomessa lill-qorti b’mod elettroniku, f’liema każ ma jkollokx għalfejn tkun fiżikament preżenti fi kwalunkwe stadju sussegwenti tal-proċedimenti.

Jekk il-każ ikun wieħed ta’ vjolenza domestika, u inti tkun membru tal-familja, ix-xhieda tiegħek ma titteħidx b’ġurament. Jekk inti minorenni, ma tiġix imsejjaħ biex tixhed fil-qorti. Minflok, inti tista’ tipprovdi stqarrija bil-miktub li tinqara fl-awla, sakemm il-preżenza fiżika tiegħek ma tkunx meqjusa bħala fundamentali.

Wara l-eżami tiegħek, inti tista’ titlob ir-rimborż ta’ kwalunkwe spiża li jista’ jkun li tkun għamilt (spejjeż tat-trasport jew tal-akkomodazzjoni) mingħand l-awtorità li tkun ħarrkitek biex tixhed (l-Artikolu 288 KPD).

Kif nista’ nikseb protezzjoni, jekk inkun fil-periklu?

Huma disponibbli tipi differenti ta’ protezzjoni, skont in-natura tar-reat u r-rwol tiegħek fil-proċedimenti kriminali.

Jekk inti vittma ta’ kriminalità organizzata jew terroriżmu u ġejt imsejjaħ biex tixhed bħala xhud ewlieni bħala parti minn kompilazzjoni dwar attivitajiet kriminali, inti tista’ tfittex protezzjoni speċjali kontra r-ritaljazzjoni jew l-intimidazzjoni potenzjali. Skont il-każ, it-tip ta’ protezzjoni disponibbli tista’ tinkludi protezzjoni mill-pulizija, protezzjoni tal-anonimità tiegħek (ismek, il-post tat-twelid, l-indirizz tad-dar u tax-xogħol, l-impjieg, l-età, eċċ. jitħassru mir-rekords miktubin kollha), jew saħansitra bdil tal-identità u rilokazzjoni f’pajjiż ieħor. Tista’ titlob li tixhed permezz tat-teknoloġija awdjoviżiva. Jekk taħdem ma’ aġenzija pubblika, tista’ titlob ukoll trasferiment proviżorju jew permanenti għal pożizzjoni oħra. Il-miżuri ta’ protezzjoni jkunu suġġetti għall-kunsens tiegħek, u jillimitaw il-libertà tiegħek biss sa fejn ikun meħtieġ għas-sigurtà tiegħek innifsek; dawn jistgħu jiġu sospiżi jekk inti titlob dan bil-miktub jew jekk tonqos milli tikkoopera sabiex tassigura s-suċċess tagħhom (l-Artikolu 9 tal-Liġi 2928/2001, dwar il-protezzjoni tax-xhieda).

Jekk inti vittma ta’ vjolenza domestika, l-uffiċjali tal-pulizija li jkunu qed jittrattaw il-każ tiegħek ma jistgħu taħt l-ebda ċirkustanza jiżvelaw l-identità tiegħek, l-identità tat-trasgressur, l-indirizz tad-dar tiegħek jew kwalunkwe informazzjoni li tista’ tikxef l-identità tiegħek (l-Artikolu 20 tal-Liġi 3500/2006).

Bħala vittma, inti tista’ tapplika bil-miktub għal miżuri sabiex jiġi evitat kwalunkwe kuntatt bejnek jew il-membri tal-familja tiegħek u t-trasgressur fil-postijiet fejn ikunu qegħdin jitwettqu l-proċedimenti kriminali. L-applikazzjoni tiegħek tinstema’ mill-qorti tal-maġistrati bi tliet membri (*trimelés plimmeleiodikeío*) tal-post fejn ikunu qegħdin jitwettqu l-proċedimenti kriminali, fi kwalunkwe stadju fil-proċedimenti, skont il-proċedura mħaffa.

(L-Artikolu 65 tal-Liġi 4478/2017, dwar id-dritt li jiġi evitat il-kuntatt bejn il-vittma u t-trasgressur, “Il-protezzjoni tal-vittmi u tal-qraba tagħhom” (l-Artikolu 19 tad-Direttiva 2012/29/UE)).

> L-aħħar aġġornament: 09/07/2025

Il-verzjoni bil-lingwa nazzjonali hija ġestita mill-Istat Membru rispettiv. It-traduzzjonijiet saru mis-servizz tal-Kummissjoni Ewropea. Jista' jkun hemm xi tibdil imdaħħal fl-oriġinal mill-awtorità nazzjonali kompetenti li jkun għadu ma jidhirx fit-traduzzjonijiet. Il-Kummissjoni Ewropea ma taċċettax responsabbilta jew kwalunkwe tip ta' tort fir-rigward ta' kull informazzjoni jew dejta li tinsab jew li hemm referenza għaliha f'dan id-dokument. Jekk jogħġbok irreferi għall-avviż legali sabiex tiċċekkja r-regoli dwar id-drittijiet tal-awtur għall-Istati Membri responsabbli minn din il-paġna.